

Kakó resnične so besede:

„Naj bolj čmerikasti kos pravdoskázata pa je njegov jezik, on je njegov meč, plug, sulica in njegovo bogastvo. Je pa njegov jezik špičast in silno gibčen, z njim on toliko luska, ropoče, ropota, poka in klepeče, de ni čudo, če tistiga, kteriga je pod koš dobil, prekucne v strašno brezno nepokoršine, hudobije in pogube.“

Kmetje, ljubi kmetje! varite se za božjo voljo tacihi goljufov, ki se po nemško „Winkelschreiber“, to je, kótni pisarji ali pisarji za vóglam imenujejo, sosebno v sedanjim času; varite se, pravim, sosebno v sedanjim času, zakaj zdaj je njih žetev; zdaj, ko je glavna prostiga kmeta z nepotrebnim dvomenjem (eviblanjem) napolnjena, se takimu merčesu od veselja serce reži; zdaj on podpihuje in pravico očitno krivico imenuje, de bi se kdorkoli spuntal, dobro vedóč, de potem tožbe nasledijo, ktere njegovo mavho redijo. Kakó velika grehóta je to! Pa kaj to njemu mar? — In kako bo tudi tak človek pravico ljubil, pravico, ki ga je zavolj goljufige, pijanstva ali lenóbe morebiti iz dobre službe pahnila? — Gola resnica je, de so kotni pisarji večidel izverženi cesarski uradniki, pijanstvu udani nekdanji pisarji pravdnih dohtarjev in pa — in sicer nar nevarniši — grajšinski pisarji in oskerbniki, ki so zavolj eniga ali družiga pregreška ob službo prišli.

Si žolč ohladiti in ob enim v svoji nadlogi kakošni krajcar zaslužiti, veli tak hudobnež kmetam, de se jim, kakor se je on sam z lastnimi očmi iz grajskih bukev in pisem prepričal, velika velika krivica godí, če ravno ni nič res. Kdo mu rajši verjame, kot revni kmet?

Začne se precej z grajšino tožiti, dokler vse svoje suho in sirovo zatoži; kajti dohtar Zmota ga pri vsaki zgubljeni tožbi prepriča, de je po krivici sklenjena, de naj le naprej toži (apelira), on dobro vé, de mora dobiti. Povejte, ni le to hudóba v človeški podobi? —

Zakaj pa de se imate teh sleparjev posebno v sedanjim času varovati, bote precej slišali.

Z žalostnim sercam sim zvedil, de je nek takošni slepar kmete v Šnepergu podšuntal, zunej štibor, to je cesarskih davkov, prihodnjič nobenih drugih odrajtovati in — razun prejemovavca cesarskih štibor — vse druge uradnike (Beamten) izpokati.

Kmetje so šuntarju verjeli, se z njim v grajšino podali in rečenim gospódam napovedali, jim, ako se v 8 dneh ne poberó, pot pokazati; oskerbniku so pa neki cló po življenji stregli. Sreča, de ga domá ni bilo. —

To vsak vé, de ne beró vsi kmetje Novíc, de tedej niso vsim znani lepi uki Novíc zastran nove vladíje. Pa so jim mogle oznanjene biti undanšnje oznanila c. k. poglavarstva, de ima zared štibor in drugih davkov vse tako dolgo pri starim ostati, dokler ne bo polajšanje po gosposki očitno na glas dano, in de bodo vsi izancam enaki hudodelci zdaj brez odlašanja po stojni sôdbi (Standrecht) obsojeni in po primeri svojiga pregreška tudi ob glavo djani.

Nekteri kmetje so tako nespametni, de večkrat imenovanim puntarjem bolj verjamejo, kot natisnjenim (drukanim) cesarskim poveljem. —

Práv lepo tedej prosim: Naj jih podučí, kdor pri njih kaj veljá, v kolikšno nevarnost jih zapelje tak šuntar, de od svojiga sklepa še o pravim času odstopijo; šuntarja pa naj v oblast gosposke dajo. Pravijo, de je tacihi kervopivcov nekaj cló iz mést na kmete šlo, ljudí šuntat, de bi si svoje mošnjice napolnili. — Kmetje! zvežite jih, te rogovilaste cigane, in izročite jih gosposki, de prejmejo zaslužen plačilo. Sicer pa poterpljenje imejte! Gotovo bo pod novim vladarstvom boljši za vas, zakaj naš svitli Cesar so dobri, kot duša, in so prepričani, de je treba mar-

siktero reč polajšati, tode — kakor ste že slišali — to se nemore tako hitro zgoditi, ko bi pihnil. Torej še enkrat: poterpljenje, poterpljenje! —

J. Navratil.

Oglas ilirskiga poglavarstva.

Stojna sôdba (Standrecht) je že oznanjena vsim puntarskim razbojnikom!

Iz Ljubljani.

Jutro bo izverstni veliki zbor deželni stanov v Ljubljani. Mi gotovo vémo, de bojo deželni stanovi take prošnje presvitlimu Cesarju na Dunaj poslali, de bojo kmetam kakor gruntnim gosposkam, pa tudi vsacimu rodoljubnemu Slovencu práv. — Upati smémo, de jih bo, kar koli bo mogoče nova vlada vslisala. Pričakujmo tedej veselo in mirno! —

Verli Krajnci, ki na Dunaji prebivajo pa svojo domovine ne pozabijo, so poslali prošnje na deželne stanove, de naj jih v imenu krajnske dežele vladi na Dunaj pošlejo. Te prošnje zadevajo naš dragi materni jezik, slovenske male šole, šole za kmetijstvo, davke i. t. d. Bog Vas živi verle domorodce! —

V četrtek so gospodje modroslovci v Ljubljani slovesno sv. mašo z zahvalno pesmijo za podarjeno novo vladbo v Križanski cerkvi napravili, pri kateri so razun več družih gospodov tudi naš deželni poglavar Welsersheimb, kteriga cela dežela serčno ljubi in spoštuje, pričjóci bili. —

Iz dežele.

Z veseljem oznamimo, de se zdej po Krajnskem nič kaj posebniga ne sliši od puntarje in razvujzdanoosti: mir in pokoj je med nami in naj tudi ostane. —

V Krajnji znese število národne straže čez 200 glav. Tudi na Verhniki so napravili národno stražo, ktera obstoji iz 18 glav; v Postojni jih je pa neki še več. — Tako je pravo. —

Kakó bomo konstitucíjo po slovensko imenovali?

Konstitucíja je tudi slovenskim deželam tako velika dobrota, de zasluži dobro slovensko ime. Beseda „ustava“, „ustav“, ktero nekteri Čehi, Poljci, Horvatje rabijo, ne veljá nič, zato kér nič gotoviga ne pomeni in cló nobeniga zapopadka človeku ne da. Nam so Horvatje, Čehi in Poljci tudi v slovstvih rečeh spoštovani in dragi bratje — pa tega nam ne bojo za zlo vzeli, de smo v marsikteri reči bolj zbirljivi, kot oni. Kako slabo je — na priliko — njih beseda ark, arkuš (Bogen) pri papirji. Arcus, Bogen pri zidu (naš obók) naj bo! akoravno je tudi za ta pomenik ptuja beseda — pri papirji pa cló nič ne veljá. — Naš mnogospoštovani Slovenec, sedanji korar, gosp. Jožef Poklukar, so nam svetovali, de naj bi konstitucíjo sovlado imenovali, zato kér pri ti vladbi Cesar z ljudstvom vred vladuje. Ali bi ne bilo práv, de bi to besedo v slovenski jezik vpeljali? Kdor kaj boljšiga vé, prosimo, naj nam oznani, de bomo vse prevdarili, nar boljši pa obdržali.

Vredništvo.

Slovenskim vinorednikom!

Veliko lepiga, sosebno kar je našim kmetovavcem koristniga, sim že v Novicah bral. Učeni možjé, razumni kmetovavci, in cló prosti kmetje so svojim rojakam po Novicah marsikaj pokazali, kar poprej ni bilo sploh znano.

Po vsih stranéh naše ljube dežele se umni možjé vsak po svojim znanji ženejo, ter gledajo, svoje skušnje po Novicah razznaniti, si pridelke množiti, boljšati, jih zlahtniti. Ta izgled me je podbódil, tudi svojo mervico na oltar domovine položiti, ter svojim rojakam priobčiti, kar sim mnogo lét v vinoreji skusil.

Žlahtne in zdrave so štajarske vina, po širokim slovijo, in se visoko cenijo, posebno kar jih je iz spodnjih krajev. — Pa tudi vina nad Celjem imajo svojo vrednost, so berž še sladkeji, ko dolenske, desiravno ne tako močne; in skušnja me je izučila, de se dajo v zgornjih krajih tako zboljšati, de celo robo spodnjih krajev prekosijo.

Njih Cesarska Visokost, svitli Nadvojvoda Janez, čelovodja kmetijske družbe na Štajarskim, so nam Štajarcem razun velikih velikih dobrot tudi to skazali, de so v nemškem Gradcu velik vert omislili, v katerim se drevje in tersovje vsaciga plemena iz mnogih ptujih dežel plodi. Iz tega verta dobi, kdor hoče, prav dober kup, kar meni, de mu v njegovo kmetijstvo kaže.

Mnogoteri meni, de se naši zemlji le stvari pri-ležejo, ki so že od nekda tukaj, in de bi s semeni in rastlinami ptujih dežel tudi ptujo zemljo, ptuji zrak, ptujo toploto dobiti mógli, ako želimo takošno blago pridelati, kakoršno bi se ptujim primerjati smelo: — ali jaz sim se preprical, de se ljudje sploh, kakor v mnogi drugi, tudi v ti stvari debelo motijo.

De si je namreč ravno vino nad Celjem, sesebno v Klosterski komisiji, in pri sv. Martinu na Paki tako dobro, de naši oštirji vsak polovnjak tega po dva, tudi po štiri goldinarje dražji plačajo, kakor ga iz spodnjih krajev že pod streho dobijo, — in tako obstoječe, de se tudi štiri léta stare vina, in celó od slabih létin dobijo (celó vino 34. léta tega kraja se še dandanašnji dobro nosi), sim vunder sklenil ga še zboljšati. Mislil sim: Ako se v tem kraji samuč iz beline, lipovšine, brajde, in nekaj maliga zelenike in lutenberšine taka roba dobi, kakošna kaplica me bo še le doletela, ako si vinograd s tertami iz Graškiga izgledniga verta zasadi. Kakor sklenil, sim storil. V létu 1843 vzamem v roko Trumerjevo knjigo „Klassifikation der steirm. Rebensorten“ imenovano, ter si iz Gradca dobim tertnih sadežev s prav lepimi koreninami, 100 za pol tretji goldinar od takih sort, ktere sim v ti knjigi narbolj pohvaljene bral, namreč: šipona, rabulino, javor, plavca, španjala (Gutedel) vsih sort, tično, lutenberšino, kadarko, mušico zeleno in sivo, muškat, rudečiga, černiga in rumeniga, sipo (Zimmettraube), debeli refošk (rothstielig Dolcedo) mavrovno, laški moder, rivček (Wälschriesling) burgunder, žlahtno mušico (Klevner) belo in černo, moslovino, (Veltliener) traminca, rudečiga in beliga, klešica (Ortlieber), šopotno, kavko, mavrovno (früher blauer Portugieser), rabulino (Köllner). *) Z vsimi brez razločka sim celó po domače ravnal, jih po domače gnojil in rezal, in sim v létu 1846 od 80 tert 40 pintov sladkiga vina dobil, ktero je v rožnim cvetu 1847 po Hofnerjevim vinomeru 8 stopinj tehtalo, de si ga je ravno tako malo vkup bilo. — V létu 1844 pa sim iz gori imenovaniga, Graškiga verta 1280 žlahtnih tert dobil, izmed kterih so nektare že lani tako pridno rodile, de sim cel polovnjak vina iz samiga žlahtniga grozdja napresal, ki je že zdaj tako močno sladko in dišeče, de se ga ne bojim nar slovečšim štajarskim vinam primeriti, ki so od lanjskiga léta večidel kislóbne.

Zmed teh tert pa je perviga priporočila vreden šipon. V vinoreji, to je, v dostavku, se mu krivica godi, kér se réče, de je v zemlji in zraku tako zbirljiv! Jaz sim se preprical, de je kralj štajarskiga tersovja, kér on sam le vinu pravo moč, obstoječnost, in prijeten duh daja, in bi zavolj tih lastnost naše vina veliko zboljšal in požlahtnil.

*) Ti tertni perimki so iz doklade slayne Vertovceve Vinoreje. Pisatelj.

Šipon dozori ob sveti Terezii z našo lipovšino; je posebno v težki zemlji, v gnojni ilovki rodovit, kakor ona; ne požebe tako rad, in tudi ob cvetu se bolj zderži. — Povsod, kjer sloveče vina imajo, ga je tri četerti v goricah. V Bistriškem Brantnerji ga je več ko polovica, ki mu moč in duh daja, sladkost pa ima od španijola.

V Radgoni, Lutenbergu, spodnjih Halozah, v Pékerjah, na vogerski in hrovaški meji, v Bistrici, po celim Poherji je večidel šipon, in ravno zato te vina toliko slovijo.

Kér on tedaj povsod dobro stori, ako je ravno v spodnjih krajih ilovka, po Poherji pa pešnata zemlja, se očitno vidi, de ne more tako zbirljiv biti.

Tudi vse druge plemena tert, ki sim jih zgorej imenoval in ktere sim tudi skušal, se zamorejo zavoljo rodovitnosti in posebne sladkosti in tudi moči priporočiti, posebno za združenje s šiponom vinam, v tistih krajih, od koder ga naši oštirji poléti vozijo, kadar našiga zmanjka, kér je za drugo sicer zdravo, pa v prvim létu tako kisló, de bi na solato naj bolj veljalo! —

Kmetovavci! kér se zdaj vsak grič ternja čisti, in s tersovjem obsaja, imamo v malo létih veliko vina pričakovati! Kér se bo pa le posebno dobro vino lahko prodalo, hitimo tedej svoje gorice z boljšimi tertami obsaditi! Sej se to brez zgube in brez velikih stroškov lahko izpelja.

(Konec sledi.)

Urno, kaj noviga?

Gosp. Blaznik, založnik in tiskar Novic, se pripravlja poseben od Novic ločen list „slovenske politiske Novice“ (politische Zeitung) na svitlo dati. Kdaj in kako se bo to zgodilo, bo ob svojim času po naših Novicah oznanil.

Poslavljenje.

Visoko spoštovani gosp. Jožef Poklukar, iskreni Slovenec in c. k. profesor duhovniga pastirstva v Ljubljani, so bili 5. svečana od presvitliga Cesarja korar Ljubljanske stolne cerkve izvoljeni, in so se 20. sušca od svojih učencev poslovili.

Vesélo oznanilo kmetam.

Ravno ko smo namenili Novice v natis dati, smo gotovo zvedili, de bojo že k prihodnjimu velikimu zboru deželnih stanov v Ljubljani — 6. dan tega mesca — trije kmetje poklicani, ki so posestniki, in sicer iz vsake kresije eden, de bojo zavoljo prošinj, ktere bo Krajnska dežela na Dunaj poslala, tudi misli in vošila kmetiškiga stanú na znanje dali.

Čast in hvala.

Gospá častitiga c. k. kantonskiga sodnika gosp. Konšeka v Krajnji je napravila vsim našim mestnim stražnikom lične žimnate kokarde. Slava takim verlim Slovenkam!

Konrad Pleiweis, višji oficir Krajnske národne straže.

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani		V Krajnji	
	1. Maliga travna.		27. Sušca.	
	gold.	kr.	gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	19	2	23
1 » » banaške	2	20	2	24
1 » Turšice.....	1	31	1	32
1 » Soršice.....	—	—	1	56
1 » Rži.....	1	44	1	50
1 » Ječmena.....	—	—	1	34
1 » Prosa.....	1	49	1	36
1 » Ajde.....	1	31	1	28
1 » Ovsá.....	—	59	—	54

Mili bratje Slovenski! *) V imenu Slovincov na Dunaji.

Dolgo časa je tvrda stena med ljudstvom in Cesarjem stala. Vsak glas za polajšanje k milimu sercu našiga Vladarja je od te stene žalostno in votlo v serca narodov nazaj bobnil. Zastonj so bile prošnje, zato so se nevoljnih serca vnele, jeze šum in grozivni krik proti brezvestni steni doni, kri ulice Dunajske žari, in stena pade. Svoboda nas bode prihodnje osrečila, ako se bomo nje vredne obnašali. Ogri, Čehi, Poljci, Horvati, Slovenci in Dalmatinci, vsi narodi avstrijskiga cesarstva so se čez svoje potrebe posvetovali, in so jarm nemških stisk razdajali. Pervo je, de svobodni mož domovino, svoj jezik in narod goreče ljubi in to ljubezen v djanju za korist — občni blagor rojakov in svoje mile domovine pokaže. Zatorej pridejo od vsih krajev vsih dežel poslani miloserčnosti Cesarja prositi — in kakor skušnja kaže — tudi zadobiti, kar za srečo svojiga naroda potrebno spozna.

Oh serčni bratje Slovenski! solze nam po licih derejo, ko pomislimo, de le naša — naša lepa Slovenja je zapušena sirota, in pod starim jarmom zdihuje. Od dne do dne smo Slovenski sinovi na Dunaji čakali, de bomo zamogli tudi nje poslani na vesele serca stisniti, na serca, ktere so 13. 14. in 15. sušca tudi za Slovenjo na Dunaji vojaškim puškam in kanonom nasproti stale; ali naše čakanje je bilo zastonj, zastonj je bil za korist Slovenje kervavi dar! —

Hvala in slava tebi, dragi brat Slovenski! gospod Majer! kteri si z gorečo besedo iskreni čut za naš slovenski jezik po Novicah oznanil. — Res je pervo in naj potrebniji namesto ptujiga jezika — Slovenski jezik v šolah in kancelijah vpeljati; sej večstoltna skušnja kaže, kako malo sadu nam je nemšina prinesla. Če Slovence dve ali tri leta nemško šolo obiskuje, kmalo, ko domá ostane, nemško pozabi, slovenskiga se pa ni učil — torej nima družiga od taciš šol, kot zgubljeni čas. Slovenec ima bister um, tode nerazumljivi jezik ga v tamó tlačí.

Potrebno je Slovenski jezik v kancelijah vpeljati, kër vsi izobraženi narodi spoznajo, de je potreba očitnih sodb (Oeffentliches Gerichtsverfahren). Kaj bo pa očitna sodba v nemškem jeziku Slovincu pomagala, ki le slovensko razume, in to je pri vsih kmetih. **) Ti so jedro naše domovine in večí del prebivavcov; za nje se mora skrbeti, de bodejo izobraženi in čez njih pravice vgotovljeni.

Trudite se Slovenci, kteri našo domovino ljubite, de tudi Slovenje poslani izmed krepkiga ljudstva se milimu prestolu našiga Cesarja bližajo. Poslani izmed krepkiga ljudstva, kër naši dozdanji stanovi nam še niso nič domorodniga duha pokazali.

Zdaj je čas za narod skrbeti; kadar se bo veliki zbor na Dunaji sklenil, od ustave (konstitucije) govoriti, bode prepôzno. — Pridite mili bratje, z neizrečljivimi željami vam serca Slovincov na Dunaji naproti bijejo. — Sej polni jih tista kri, ki se po vaših žilah toči, po žilah Krajncov, Štajarcev, Korošcov in Primorcev. Vsi smo bratje, prosimo milostljiviga Cesarja — našiga očeta Ferdinanda, de nas, oh že predolgo ločene — pod enim vladarstvom sklène. Gotovo

*) Pričijoči sostavek smo iz Dunaja prejeli, ko so bile Novice za pretêklo sredo že natisnjene. Nadjamo se, de tudi danes prepôzno ne pride. Sicer pa današnji list na znanje da, de tudi mi Krajnci ne spimo, ampak de se poganjamo za slovenske pravice, čeravno ne tako glasno, kakor nekteri želé, pa vunder enako goreče kakor drugi.

Vredništvo.

**) Izgovor, de naš jezik še ni za kancelije, je prazni izgovor, in zamore le od taciš prití, kteri ga ne umejo govoriti, in nimajo volje se ga učiti.

Pisatelj.

nam bode dovolil, sej vé, de eniga podložniga ne zgubi, ampak de v sklepu in zlogi celiga Slovenskiga naroda, se mu nova moč rodi. V sedanjih časih se vse zedinili želí, kar je eniga naroda, in se bode zedinilo. Nemilo je krojiti s silo, kar se po kervi, sercu in jeziku véže.

De bodejo prihodnje naprave noviga vladanja v resnici za našo domovino koristne, morajo našimu ljudstvu primerjene biti. Postave in državne naprave, ako hočejo k pravi sreči peljati, ne smejo s silo od eniga ptujiga naroda na nas preložene biti, to moč naroda kvári. Temuč morajo navadam, mislim in djanju podložnih naravnane, tedaj iz ljudstva vzete biti. To se pri nas do zdaj ni zgodilo, — ptuji jezik je s ptujim glasam ptuje reči oznanoval, ali je čuda, de smo tako malo sadú prinesli!

Iskreni rodoljubi! kteri ljudstva lastnosti in potrebe poznate, zedinite se, prevdarite korist in blagor naše mile Slovenje, in pridite kmalo, dokler je še čas od vsih Slovincov na Dunaj k dobriemu Očetu Ferdinandu; upati smemo, smemo gotovi biti, de nas bode vse Slovence Krajnce, Štajarce, Korošce in Primorce — spoznaje naše — potrebe uslišal in dolgo s silo ločene brate sklenil.

Varvajmo se dalje, de nas ne bodo zopet nemški državni vezi (deutscher Bund) pritisnili. Kar je skoz veliko lét v Avstriji se slavniga godilo in napravilo, je od Slovanov prišlo, Slovani zdaj tudi svojo kri na Laškim prelivajo, zgodba pa krivična, ktere list Nemci v rokah derzé, le Nemcam vse pripiše! Temu se mora pomagati!

Ozrimo se na Nemško politiko, ktera se zmiraj bolj očitno pokaže. Prusovski kralj je Pôzno iz svoje oblasti spustil, o temu: de se bodo Poljci sami Rusam branili, Nemci pa za njih herbtam stali. Nemci vedó, de je velikí del Avstrije Slovanski, pa ga hočejo ki nemški državni vezi potegniti, de bi hrabri vojsaki Slovanski še dalje za nemško slavo se bojevali. Bratje! slavo, zgodbe spomin, skorej narodnost smo zgubili, le jezik je še ostal, in ta je že tudi v nevarnosti. V serce nam posebno zde doné krepke besede našiga slavniga Koseskiga:

Gani se! komur je mar zahvale prihodnjiga vnuka,
Gani se! kogar je sram zasmehovanja rodú!
Ako boli vas ošabnih besed ostrupeno želó
Z umam orožite se, ne bojte se znoja na čelu!
Urno tedaj kresavnike v dlan, zedinite iskre,
Dajte zasvetiti luč, množite, širite plam.
Mnogo ledine je še, mnogo je križama rok,
Ganite jih, otrebite mah domovine do jedra,
Dvignite serčno zaklad slovenskiga dlana in uma,
Biti slovenske kervi bodi Slovence ponos!

Martin Semraje, pravdoslovec.
A. Globočnik, pravdoslovec.

Slovenskim vinorednikom!

(Konec.)

Kdor si gorico na novo zasaditi hoče, naj si omisli že ukoreninjenih tèt, kterih si v Gradcu lahko zbere, 100 za 2 gold. in pol. Kdor pa hoče svoj stari vinograd sčasama poboljšati, naj vsako léto tisto staro tersovje, ktero drugo léto pogrobiti misli, in ktero to léto celo malo dobička obeta, pocépi ali popélca, in obljubim mu, de bo že pervo jesen grozdje na novim žlahtnim tersu vidil; tode dozorélo mu še ne bo. Spomladi pa pride ta terta na versto, grobiti jo.

Gospodar bo brez škode, kër ima že v drugim létu močen žlahten ters, ki mu bo gotovo dolgo v veselje, kër precép rodovitnost terte na deset lét neizrečeno povzdigne! Kër pa neki kopači pelcan kerhek ters radi vlomijo, se to privarje, ako se dolga rozga za večp vzame z petimi ali šestimi očesi in tako ters pelca in pogroba ob enim. Odkóplje se tedaj ters práv globoko

v zemlji, se kakor mlado drevce na gladkim žlaku odreže, in se kakor zagozda ravno pod enim zdravim očesam obrezana pelcka ali v cep v stari razklan ters dene. Zdaj se žlaku pelcovanja terta z verbovo vitro močno povije, se položi zlahtni ters, ki ima kakih pet skepov, po jami, se mu da spodaj in zgoraj živeža za več let (le nikar živiga gnoja, raji gnojne persti ali važ) se pri kraji jame lepo ravno gor osloči in zakople. Tako bo ters že prvo jesen zrelo grozdje prinesel, in vinorednik ne bo kaplje vina zgubil, temuč si še za dolgo časa rodovit in zlahten ters perpravil. Bolj navadno pa je še pelcovanje z rozgami, ki imajo le dve očesi, ktere se pa drugo spomlad grobati morajo.

Vsaki priden gornik, vinogradnik (Véncerl) razumě cepljenje, in bo vedil, de se rozge od popolnoma dozorenjiga ne pozebljeniga tersa vzeti morajo, ktere so od réza do pelcovanja za tri perste v vodi stale, ali pa v zemlji do pol zakopane bile. Nar boljši čas je za to delo, okoli sv. Filipa, kadar je mesec tri ali štiri do osim dni star, in terta že tako žéne, de se iz nje voda vlije, če jo odrežeš.

Cepič ali rozeg za pelcovanje se lahko dobi v Celji pri gospodu Vokavnu, péku, ki je prvi vinorednik našiga kraja, potem v grajšini Šeněški, pa tudi jaz jih od šipona celó lahko tavžent pogrešim.

Res je, de skoraj vsako pléme tert po svoji natori drugo zemljo in delo tirja; de je torej na gorkoto zraka in natorno lastnost terte gledati, kér bi po tem takim vsaki ters rodovit bil; ali tega se nima nikdo bati, kér jaz od samih rodovitnih plemen tert govorim, ktere se v naši zemlji dobro obnašajo. Akoravno sim imenovane plemena vse po naši navadni šegi obrezoval, je vunder vsako z našo rodovito lipovšino vred rodilo, manj pozéblo in tudi v cvetu bolj zderžalo, kot ona. Ščasama pa bomo že tudi zvedili in se naučili terte, vsako po njeni lastnosti, v svoj večí dobiček obrezovati in obdelovati.

Ni tedej pravičniga izgovora, de bi naših tert za imenovane boljši ne zamenjali, tudi ne, ako bi se zavolj natornih zaderžkov tam pa tam kake kaplje manj pridelale. Kaj de, če bi ga bilo nekaj manj, ko se bo pa to veliko dražji prodalo; in ako se hrani, bo še v petih, v šestih in še v več letih zlahtno vino, kakor olje, v resnici v krepkost in pravo zdravilo starčkam.

Lahko de veliko umnih vinorednikov to vse bolj vé, kakor jaz. Razumniši od mene prosim, de mi naj nezamirijo, de jim znane reči pregrevam. Kér pa v našim kraji še vinoredniki tega sploh ne vedo, in vunder spomladi tako skerbno v gorica h terte cepijo (pelcajo) se vé, de v nevednosti le zeleniko iz vinogradov režejo, in v njo veliko slabši lipovšino cepijo, kér jim zelenika prekisló vino daja; pa ne vejo, de je ravno zelenika v našim kraji še nar zlahtniši terta, in akoravno vsako léto popolnoma ne dozori, vunder vinu tisto moč daja, ktera ga terpeče in zlahtno stori. Zatorej domače vinorednike prosim: naj se po mojih besedah ravnaajo, in ako bi eden ali drugi želel tako novo tersovje viditi, ali njegovo vino okusiti, naj se mi oglasi. Vselej me bo najdel pripravljena mu ters pokazati in mu vina pokusiti dati!

V Braslovčah 10. sušca 1848.

Anton Koderman, *) učitelj Braslovške šole.

Napitnica.

Letas je prav dobro leto,
Vinca je dovolj na svetu;

Donez je prav srečen dan;
Ne daj Bog de bi bil pjan!

Bratje moji in sestrice,
Vi mladenči in device,
Smo veseliga serca,
Le zahvalimo Boga.

Gerdo, gerdo bi nam bilo
Ako bi se nam zgodilo,
Čeb' se kateri tak napil
Deb' mu pot prevozek bil.

Pjancam nočemo napiti,
Pjankam vina ne točiti;
Pjane je nevhaležen tat,
Kedar dela 'z vina trat.

Stara pésem pomnožena.

Iz Ljubljane.

7. dan tega mesca ponóci so se podali krajnski poslanci na Dunaj, se presvitlimu Cesarju za podarjeno konstitucijo zahvaliti in tudi Dunajske mestnike in posebno šolsko mladost serčno pozdravit. Ti poslanci so gospodje: grof Hohenwart, c. k. dvorni svetovavec, baron Kodelli, Dr. Burger, Dr. Orel, J. Guttmaun, prvi svetovavec Ljubljanske mestne gosposke, Dr. Bleiweis (vrednik Novic), Dr. Rudolf, Dr. Delkot, Dr. Reher, Dr. Strupi, Rudež, Mühl-eisen, Souvan in Jožef Pleiweis. K.

Veseli dan v Višnjigori.

Po premilostljivim cesarskim dovoljenji 15. dne sušca 1848 je bila tudi v Višnjigori na Dolenskim napravljena národna (domača) straža. Drugi dan malitavna letašnjiga léta je naš kantonski komisár, gospod Bruner povabil vse gospodarje Višinskiga mesta v mestno hišo (rotovž). Tam jim je práv lepo razložil, kako potrebno je tudi tukaj cesarkiga dovoljenja se poslužiti in národno stražo napraviti, de bi v takim nevarnim času svoje življenje in svoje premoženje ohranili. To povabilo je tudi podpiral nek gospod uradnik, v ta namen od kresije iz Noviga mesta poslan. Na to povabilo so se večidel prebivavci možkiga spola, stari in mladi v národno stražo zapisati dali, in še tisti dan si oficirje in druge sprednike izvolili. Drugi dan že, bila je ravno nedelja 2. dan malitavna, so se vsi v stražo zapisani mestnjani po poldanšnji božji službi vkup zbrali, z belo rudečimi židanimi trakmi okinčani. V versto po soldaško se vstopijo in gredó po soldaškem redu (marširajo) v kantonsko grajšino zunaj mesta. Vsi stopajo po bobnarjevim vdarku, kakor de bi bili že izurjeni vojaki. Bobnar (tambor) nabija boben, kakor de bi bil pri soldatih izučen, pa je mlad Višnjjan, domač rojak. Pred njimi nese eden iz med njih lepo belo rudeče bandero s svitlo zvezdo, kakoršniga bi se nobena soldaška truma ne sramovala, desiravno je bilo tako neutegama napravljeno, kakor de bi bilo iz zemlje zrastlo. V grajšinskim dvoru so se možje narodne straže nekaj časa v soldaškim obračanju vadili, kar jih je práv prijazno učil oficir našiga regimenta, gospod Schönberger. Po končanem vadenji gredó spet vsi po soldaškem redu z banderam in z bobnam iz grajšine v mesto nazaj. Vstavijo se pred hišo izvoljeniga stotnika (kapitana) v versto in zaupijejo na vso moč: „Dolgo živi naš dober cesar Ferdinand“. Gospod kantonski komisár in novo zvoljeni gospodje oficirji so dali novim stražnikom tri keblje vina, ktero so očitno na tergu pili, dobre volje bili in cesarju na čast peli.

Zvečer je bilo celo mesto v svitlobi. Po vsih oknih so sveče gorele, ne le samo po mestu, ampak tudi zunaj mesta v kantonski grajšini, v farovžih, v kaplaniji in v šolmojštriji je vse migljalo po oknih.

Tako so Višnjani 2. dan malitavna 1848 z velikim veseljem obhajali in presvitluga cesarja za dodeljeno

*) Pisatelju tega sostavka, pridnimu tovaršu Štajarske kmetijske družbe, se bo, kakor smo slišali, pri občinskem zboru v Gradcu 6. dan maliga travna tega léta za sadjo- in vinorejo sreberna svetinja podelila. Vredništvo.